

Dělostřelectvo u nás a v cizině.

Kapitán děl. Karel Gruncel:

Nový dělostřelecký materiál v cizině. (Pokračování.)

7. Nová americká horská houfnice ráže 75 mm vz. 1.

Dělo se zpětným pohybem hlavně, bez ochranného štítu. Váha děla 575 kg je v srovnání s výkonností děla velmi malá. Hlaveň váží 100 kg. Čtyřhran hlavně vzadu vypracovaný pro vložení závěru je spojen s nábojní komorou bajonetovým uzávěrem. Závěr váží 70 kg. Hlaveň spočívá na masivní kolébce, v níž je uložena kapalinová brzda a zpruhový vratník. Zákluz hlavně je neměnitelný — 810 mm i při maximální elevaci 45°. Hlaveň, závěr a vůbec součásti pohybující se nazad při výstřelu jsou proti celkové konstrukci děla velmi masivně zpracovány a váží celkem 330 kg, tedy více než polovina celého děla.

Počítáme-li rychlost zákluzu z váhy střely, počáteční rychlosti a váhy hmoty pohybující se při zákluzu, dostaneme hodnotu 7'8 m/vt. a brzdící energii při zákluzu jen 1020 kgm. Z toho je zřejmo, že při velkém poměrně, ale stálém zákluzu 810 mm jsou kladeny poměrně nepatrné požadavky na lafetu, i při maximální elevaci hlavně 45°. Lafeta má tvar skříňovitý. Její stěny nejsou však navzájem snýtovány, nýbrž autogenicky svářeny, aby se ušetřilo co nejvíce na váze materiálu. Za tím účelem (co nejmenší váha) mají stěny lafety četné kruhové otvory. Tytéž otvory jsou též na obou bočních stěnách chobotu. Otvory nemají však vlivu na menší pevnost lafety a chobotu. Kolébka má tvar válcovitý a na spodní stěně je vyztužena několika žebry. V kolébce je uloženo brzdovratné zařízení. Vratník je vzduchový. Nosič kolébky má dvě náměrové zubatky. Velká váha hlavně a kolébky je vyvažována dvěma zvlášť mohutnými vyvažovači, které jsou velmi účelně uspořádány vpředu, před přední stěnou lafety. Rozsah náměrového řididla — 5° + 45°. Dole na lafetě pod vyvažovači jsou upravena ložiska pro nápravu, po níž se posouvá lafeta s pomocí odměrového řididla. Do těchto ložisk se vloží náprava, je-li dělo v palebném stanovišti. Vespod přední lafety (před nápravovými ložisky) jsou vypracována ještě druhá ložiska pro nápravu, jichž se použije při jízdě s dělem. Pro dopravu se hlavě přetáhne nazad a náprava se vloží do předního páru ložisk, dvoudílný chobot se překlápí nahoru nad hlavě a k lafetě se připevní vidlicovitá oj k zapřažení 2 soumarů (v tandemu). Celé dělo složené pro dopravu zaujímá jen nepatrný prostor.

Pro dopravu soumarskou lze dělo rozložit na 6 jednotek:

- a) hlavě (bez čtyřhranu a závěru) s náustníkem a sochory pro zvedání — váha 110 kg,
- b) horní část kolébky a zákluzový rozvod, dvě nádoby s dělovým olejem — váha 102 kg,
- c) spodní část kolébky a sochor na zvedání — váha 103 kg,
- d) přední lafeta a 1 sochor na zvedání — váha 110 kg,
- e) zadní lafeta, náprava, miřidla a příslušenství — váha 112 kg,
- f) čtyřhran hlavně se závěrem a kola — váha 98 kg.

8. Nový 75 mm horský kanon Bofors (švédská licence) ve švýcarské armádě.

Data: váha střely 6'5 kg, počet dílčích náplní 5, počáteční rychlost střely 500 m/vt., maximální dostřel 10.500 m, rozsah náměrového řididla — 10° + 50°, váha děla v palebném stanovišti 800 kg, počet jednotek při horské dopravě 9.

Závěr kanonu se otvírá samočinně při dokončení předkluzu hlavně, a to s pomocí zvláštního nárazníku, který působí na závěrovou kliku. Závěr hlavně je konstantní. Kanon lze dopravovat těmito způsoby:

a) ve dvou jednotkách: hlaveň s kolébkou tvoří jedno vozidlo tažené soumarem a lafeta s příslušenstvím druhé vozidlo;

b) složený. Chobot se opatří vidlicovitou ojí;

c) v 9 jednotkách na soumarech, a to: hlaveň, zadní díl hlavně se závěrem, kluzná plocha kolébky s brzdovratným zařízením, přední lafeta, střední a zadní lafeta, náprava, kola a vidlicovitá oj, ochranný štít, záložní souprava obsahující kola, nápravu a vidlicovitou oj.

Váha jednotek kolísá mezi 100 a 110 kg.

9. Nový švýcarský hrubý kanon ráže 105 mm Bofors (švédská licence).

Data: počáteční rychlost střely 750 m/vt., maximální dostřel 17.000 m, rozsah ná-
měru -3° $+45^{\circ}$, rozsah odměrového řídidla 60° , váha děla v palebném stanovišti
3550 kg.

Doprava kanonu hipomobilní nebo automobilní.

Použité prameny:

„Wehr und Waffen“, Bern, leden 1935, mjr. gšt. G. Däniker: „Unsere materiellen
Waffen“.

„Krasnaja Zvězda“ z 9./12 a 12./12 1936.

„Army Ordnance“, listopad-prosinec 1932, čl. E. C. Goeberta „Our New Pack
Artillery“.

„Rivista d'Artiglieria e Genio“, duben 1936.

(Příště dále.)

Z cizích revuí.

ARTILLERISTISCHE RUNDSCHAU, roč. VIII/1936 čís. 11 a 12 (listopad a pro-
sinec).

Pplk. Sorsche: Neuere Entwicklung der Geschütze. (Novější vývoj
děl.)

V článku je přehled různých druhů dělostřelectva, jimiž jsou vyzbrojeny jednot-
livé armády. Ukazuje se při tom, že mohutný vliv na rozvoj dělostřelecké zbraně má
letectvo a tanky; vývoj novodobého dělostřelectva je charakterisován vznikem nových
děl jak malých ráží pro pěchotu (k obraně proti cílům vzdušným, pozemním a tan-
kům), tak i větších ráží, jež zpravidla souvisí s velkými dostřely (dělostřelectvo sbo-
rové, armádní, protiletadlové). U děl, jimiž je vyzbrojena pěchota, je podstatná malá
váha a velká pohyblivost při dostřelech 1000 m až 5000 m, nepřihlížeje k dělům proti
pancéřovaným útočným zbraním.

Do skupiny praporebního dělostřelectva patří granátomety, zavedené
u rot, ráže 6 cm, dostřel 1000 m, váha granátu 1 kg (výjimkou jsou granátomety
polské a italské, které mají menší váhu a větší pohyblivost, ráží 4'6 cm, dostřel
700 m, celá váha 7 kg). V Itálii jsou u praporu v poslední době zaváděny čtyři po
3 skupinách, každá skupina o 3 granátometech, jež mohou působit společně nebo podle
potřeby být přiděleny jednotkám pěchoty. Jsou to miniaturní děla s trojnohou lafe-
tou pro střelbu křivými i plochými drahami, hlaveň je hladká. Granátomety i mu-
nice může být dopravována jednak soumáry, jednak mužstvem. Dostřel u plochých